

Poznań, 1 lutego 2019 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.4.4.2018.9

Pani
Anna Białek
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Marcinkowskiego 6
64-200 Wolsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.)*, zwanej dalej ustawą, i *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)* oraz w oparciu o *rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720)*, zwanego dalej „rozporządzeniem”, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Renata Pyżalska – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Marzena Stefańska – inspektor wojewódzki,
- Małgorzata Mielcarska – inspektor wojewódzki,
- Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.452.2018.1 z 13 listopada 2018 r. (*zał. 1. upoważnienie z 13 listopada 2018 r.*), w dniach: 3, 4, 5 grudnia 2018 r. przeprowadził w trybie uproszczonym kontrolę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie, z siedzibą pod adresem: ul. Marcinkowskiego 6, 64-200 Wolsztyn, którą w dalszej części dokumentu określa się w skrócie „Centrum”, „Jednostką” lub „PCPR”.

Zakres kontroli obejmował zbadanie realizacji wybranych zadań ww. Jednostki wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Kontrolą objęto okres od 6 września 2013 r. do ostatniego dnia kontroli, w związku z pismem Biura Rzecznika Praw Dziecka skierowanym do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z prośbą o interwencję w sprawie dwojga dzieci, które przebywają w Domu Dziecka „Droga” z siedzibą: ul. Marcinkowskiego 6, 64-200 Wolsztyn (obecnie pod nazwą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie Dom Dziecka „DROGA” w Wolsztynie - zwanym w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „Domem” lub „Placówką”) od 6 września 2013 r. (*zał. 1a. kserokopia pisma BRPD z 5 września 2018 r., zał. 1b. kserokopia pisma pracowników Domu Dziecka „Droga” z 21 sierpnia 2018 r.*).

Kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności, które uzasadniałyby wyłączenie z udziału w wymienionej wyżej kontroli (*zał. 2-2c. oświadczenia kontrolerów z 13 listopada 2018 r.*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano informacje od Dyrektora i pracowników merytorycznych Centrum,
- przeprowadzono analizę dokumentacji,
- przeprowadzono analizę wybranej dokumentacji, pozyskanej w trakcie kontroli Placówki, w szczególności dotyczącej wychowanków oznaczonych literami „A” i „B”.

PODCZAS KONTROLI USTALONO

Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej w powiecie wolsztyńskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie, wyznaczone Zarządzeniem Nr 35/2011 Starosty Wolsztyńskiego z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co jest **zgodne z art. 180 pkt 9 ww. ustawy** (*zał. 3. kserokopia Zarządzenia Nr 35/2011 z dnia 28 grudnia 2011 r.*).

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte w *Statucie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie*, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr LIII/366/2018 Rady Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 19 września 2018 r. (*zał. 4. kserokopia Uchwały Nr LIII/366/2018 z dnia 19 września 2018 r.*). Organizację, strukturę, zakres i tryb działalności Jednostki, tryb przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków oraz zasady kontroli określa Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie, przyjęty Uchwałą Nr 69/2016 Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 9 lutego 2016 r. (*zał. 5. kserokopia Uchwały Nr 69/2016 z dnia 9 lutego 2016 r.*).

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanej Jednostce do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej został utworzony Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, co jest **zgodne z art. 76 ust. 2 ww. ustawy**. Ponadto w strukturach PCPR funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który jest zlokalizowany w tym samym budynku, w którym znajduje się Dom.

Podczas kontroli ustalono, że funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie pełni Pani Anna Białek, która jednocześnie w okresie od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., w wymiarze 1/5 etatu, pełniła funkcję Dyrektora Domu (*zał. 6. kserokopia Uchwały Nr 349/2018 Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie zatrudnienia Dyrektora Domu*). Kierownikiem Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w PCPR jest Pani XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. W skład kadry zatrudnionej w Centrum wchodzi: pracownik socjalny, specjalista ds. pracy z rodziną, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej oraz inspektorzy (*zał. 6a. wykaz kadry zatrudnionej w PCPR*).

Podczas kontroli ustalono, iż pierwszy Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Wolsztyńskiego, został opracowany na lata 2016-2018 i został przyjęty Uchwałą Nr XX/125/2016 Rady Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 10 marca 2016 roku. Wcześniej nie opracowywano i nie realizowano ww. zadania, co było **niezgodne z art. 180 pkt 1 ww. ustawy** (*zał. 7. kserokopia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016 - 2018*).

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016-2018 zawiera diagnozę systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu, cele główne oraz szczegółowe Programu. Ponadto określono w nim harmonogram działań, w którym zawarto zadania, podejmowane działania oraz określono termin ich realizacji (*zał. 7. kserokopia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016 - 2018*).

W toku czynności kontrolnych dokonano analizy powyższego dokumentu, w kontekście realizacji zadań w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej. W dokumencie zawarto informację, że na terenie powiatu wolsztyńskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza, a w okresie objętym niniejszą kontrolą dzieci nie przebywały w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wolsztyńskiego (*zał. 7. kserokopia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016 - 2018*). Nadmienić należy, że analiza potrzeb przeprowadzona w Programie (s. 22 - tabela nr 4), obejmująca okres 2011-2015 wykazała, że jedynie w roku 2012 dwoje dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo - wychowawczych poza terenem powiatu wolsztyńskiego. Natomiast z dokumentacji analizowanej w toku niniejszej kontroli wynika, że w latach 2013-2018 w Domu przebywało jedynie 7. wychowanków z powiatu wolsztyńskiego. Powyższe oznacza, że przy realizacji zadania określonego w rozdziale II pt. *Instytucjonalna pieczy zastępcza* Programu w części dotyczącej *Zadania Powiatu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej*, obejmującej „*tworzenie i prowadzenia placówek opiekuńczo - wychowawczych w liczbie i rodzaju odpowiednim do potrzeb Powiatu*”, uzasadnione jest rozważenie czy prowadzenie Placówki z liczbą 30 miejsc, odpowiada potrzebom Powiatu.

Podczas kontroli sprawdzono również ruch wychowanków Domu w latach 2013-2018. Z analizowanej dokumentacji wynika, że w badanym okresie jedynie 7. wychowanków z 61., pochodziło z powiatu wolsztyńskiego, co stanowi około 11% wszystkich wychowanków przebywających w Placówce w latach 2013-2018. Znaczna większość dzieci, bo aż 54., co stanowi 88% wszystkich wychowanków, pochodziła z innych powiatów, w tym z terenu innych województw 41. wychowanków, co stanowi 67% wszystkich wychowanków w Domu (*zał. 8. ruch wychowanków Domu Dziecka „Droga” w Wolsztynie w latach 2013-2018*).

Stan osobowy wychowanków Domu, w trakcie czynności kontrolnych w PCPR, wynosił 21. Ustalono, że jedynie dwie wychowanki pochodzą z powiatu wolsztyńskiego, z których jedna wychowanka urodziła się podczas pobytu jej małoletniej matki w Placówce (*zał. 9. ewidencja wychowanków Domu Dziecka „Droga” w Wolsztynie*).

Z powyższych danych wynika, że w badanym okresie przebywało w Placówce jedynie 7. wychowanków z powiatu wolsztyńskiego, co stanowi około 11% wszystkich podopiecznych Placówki w latach 2013-2018.

W trakcie analizy dokumentacji PCPR wykazano, że w kontrolowanym okresie, do Centrum docierały niepokojące informacje o zdarzeniach dotyczących funkcjonowania Domu i sytuacji

wychowanków w nim umieszczonych (zał. 10. kserokopia notatki służbowej z 16 maja 2016 r., zał. 10a. wydruk informacji przesłanej drogą elektroniczną z 19 maja 2016 r.). Ustalono, że w związku z sytuacjami opisanymi w pismach, PCPR podejmował działania wyjaśniające (zał. 10b. kserokopia pisma PCPR z 16 maja 2016 r. skierowanego do Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie, zał. 10c. kserokopia pisma PCPR skierowanego do Domu 16 maja 2016 r.) oraz zobowiązał Dyrektora Domu, do informowania PCPR w formie pisemnej o wszystkich niepokojących sytuacjach, dotyczących wychowanków (...) placówki oraz jej funkcjonowania, ze szczególnym uwzględnieniem interwencji przeprowadzanych przez Policję (zał. 11. kserokopia pisma PCPR z 23 maja 2016 r. do Dyrektora Domu). Podczas kontroli stwierdzono, że PCPR interweniował m.in. w sprawach dot.:

- podejrzenia molestowania (zał. 12. kserokopia notatki służbowej z 5 lipca 2016 r.) i podjęcia działań związanych z podejrzeniem molestowania (zał. 12a. kserokopia notatki służbowej z 25 lipca 2016 r.),
- zarzutu złego traktowania (zał. 12b. kserokopia pisma PCPR z 19 lipca 2016 r. do Dyrektora Domu),
- braku nadzoru wychowawców nad wychowankami (zał. 12c. kserokopia notatki służbowej z 31 sierpnia 2016 r.),
- samookaleczeń wychowanki (zał. 12d. kserokopia notatki służbowej z 17 października 2016 r., zał. 12e. kserokopia pisma z 19 października 2016 r. do Dyrektora Domu Dziecka „Droga” o dodatkowe wyjaśnienia, zał. 12f. kserokopia notatki służbowej z 2 listopada 2016 r.),
- samowolnego oddalenia się wychowanki (zał. 12g. kserokopia pisma PCPR z 2 stycznia 2017 r. do Zarządu Powiatu).

Zaznaczyć należy, że żadna z opisanych wyżej interwencji nie obejmowała bezpośrednio wychowanków „A” i „B” (ani ich rodziny), których dotyczyło pismo skierowane przez pracowników Domu do Rzecznika Praw Dziecka.

W trakcie kontroli ustalono, że PCPR informował Zarząd Powiatu Wolsztyńskiego o powziętych informacjach oraz podjętych działaniach (zał. 12g. kserokopia pisma PCPR z 2 stycznia 2017 r. do Zarządu Powiatu, zał. 13. kserokopia pisma do Zarządu Powiatu z 12 stycznia 2017 r., zał. 13a. kserokopia pisma do Zarządu Powiatu z 16 stycznia 2017 r.).

Kontrole przeprowadzone przez PCPR w Domu.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że pracownicy Centrum, legitymujący się stosownymi upoważnieniami, wchodzili w skład zespołu kontrolnego dokonującego kontroli w Domu.

Zarząd Powiatu Wolsztyńskiego Uchwałą Nr 165/2016 z dnia 22 listopada 2016 r. upoważnił Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz placówką opiekuńczo - wychowawczą (*zał. 14. kserokopia Uchwały nr 165/2016 Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 22 listopada 2016 r.*). Natomiast Dyrektor PCPR, działając w oparciu o ww. Uchwałę, upoważniła Panią XXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXX, Kierownika zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, do sprawowania kontroli nad placówką opiekuńczo-wychowawczą pod nazwą: Dom Dziecka „DROGA” (*zał. 14a. kserokopia Upoważnienia Nr 8/2016 z dnia 23 listopada 2016 r. do sprawowania kontroli nad placówką opiekuńczo - wychowawczą przez Kierownika Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej*).

25 października 2018 r. Zarząd Powiatu Wolsztyńskiego Uchwałą Nr 357/2018 uchylił uchwałę Nr 165/2016 z dnia 22 listopada 2016 r., biorąc pod uwagę fakt, że Pani Anna Białek pełni funkcję Dyrektora PCPR w Wolsztynie oraz Dyrektora Placówki, co uniemożliwia jej sprawowanie kontroli nad ww. placówką opiekuńczo-wychowawczą (*zał. 14b. kserokopia Uchwały Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego nr 357/2018 z 25 października 2018 r.*).

W badanym okresie odbyły się 4 kontrole doraźne, zlecone przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie, na podstawie których wydano zalecenia.

Pierwszą kontrolę przeprowadzono w terminie od 15 do 29 stycznia 2016 r. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zalecono m.in.:

- (...) powierzanie zastępstwa innemu wychowawcy wraz z odpowiedzialnością za wypełnienie dokumentów dotyczących dzieci, w przypadku długotrwałej nieobecności wychowawcy prowadzącego (...);
- wprowadzanie regularnych superwizji dla pracowników;
- wypracowanie jednolitej i wspólnej polityki wychowawczej wobec podopiecznych (...);
- wprowadzenie hospitacji zajęć wychowawczych przez dyrektora jako formy nadzoru;
- przeanalizowanie kwalifikacji i predyspozycji pracowników pod względem misji jaką jest praca z dziećmi przebywającymi w placówce opiekuńczo-wychowawczej, szczególnie proces oceny powinien dotyczyć psychologa zatrudnionego w placówce, w stosunku do którego kontrola wykazała podstawowe braki z zakresu komunikacji z dziećmi;

- *pogłębianie wiedzy pracowników poprzez szkolenia i warsztaty w celu zwiększenia i aktualizacji wiedzy niezbędnej w procesie wychowawczym (...);*
- *zwiększenie nadzoru Dyrektora nad pracą wychowawców i natychmiastowe reagowanie na niepokojące sygnały.*

Podkreślono również, jak istotne jest przekazywanie wychowankom systemu wartości, norm i umiejętności przez osoby zatrudnione w Placówce. Za niedopuszczalne uznano takie zachowania jak wzajemne konflikty wychowawców oraz spoufalanie się z podopiecznymi (zał. 15. kserokopia pisma zawierającego zalecenia pokontrolne z 24 lutego 2016 r.).

Drugą kontrolę, sprawdzającą realizację zaleceń wcześniejszej kontroli, przeprowadzono w terminie od 3 do 4 października 2016 r. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zalecono m.in.:

- (...) *zawieranie umów, porozumień z wolontariuszami (...).*

(zał. 15a. kserokopia pisma zawierającego zalecenia pokontrolne z 3 listopada 2016 r.).

Trzecią kontrolę przeprowadzono w terminie od 6 do 8 września 2017 r., podczas której przeanalizowano m.in. dokumentację rodzeństwa „A” i „B”. Odnotowano, że wychowanek „B” nie uzyskał zgody na całodniowe urlopowanie w związku z nagannym zachowaniem w 25 sierpnia 2017 r. Wpisy w dokumentacji podopiecznego wskazywały, że w ten sposób został ukarany. Zespół kontrolujący z ramienia PCPR w Wolsztynie stwierdził, że *takie działanie jest niezgodne z etyką zawodu wychowawcy* i podkreślił, że karą wobec dziecka nie może być zakaz kontaktów z rodzicami.

W odniesieniu do sytuacji wychowanka „A” napisano, że chłopiec ma zaleconą systematyczną psychoterapię oraz trening zastępowania agresji. Wychowanek uczęszcza na terapię psychologiczną do XXXXXXXXX, jednak spotkania, według specjalistów, odbywają się zbyt rzadko. Ponadto działania podejmowane przez pracowników Placówki na rzecz umieszczenia podopiecznego w rodzinie zastępczej lub w placówce socjoterapeutycznej są nieadekwatne.

Zalecenia pokontrolne dotyczą m.in.:

- *zapewnienia wychowankom pomocy ze strony specjalistów (...),*
- *zwrócenia uwagi na uczestnictwo wychowanków w projekcie pn. „Nowe Horyzonty” w celu korzystania ze specjalistycznej pomocy (zał. 15b. kserokopia pisma zawierającego zalecenia pokontrolne z 9 października 2017 r.).*

Ostatnia kontrola Placówki odbyła się 10 stycznia 2018 r. Zalecenia pokontrolne przekazane Placówce do realizacji przez Starostę Wolsztyńskiego obejmowały m. in.:

- zweryfikowanie metody przydzielania wychowanków wychowawcom prowadzącym w ten sposób, aby jeden wychowawca mógł prowadzić sprawy rodzeństwa, a także uczestniczyć aktywnie w ich procesie wychowawczym. Praca jednego wychowawcy z rodzeństwem, a także z rodziną biologiczną winna wyczerpać wszystkie możliwości pracy na rzecz powrotu dzieci do domu rodzinnego, jeśli zajdą takie przesłanki (...);

- opracowanie nowego wzoru Planu Pomocy Dziecku i modyfikowanie go po ustaleniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. (...) Zaleca się także przeszkolenie wychowawców w zakresie pracy z tymi dokumentami, co będzie sprzyjać wzmożonej pracy wychowawczej i wymianie doświadczeń;

- (...) dokumentowanie wszelkich działań podjętych względem wychowanka wykraczających poza bieżącą pracę. (...) Ważne wydarzenia są podstawą do przyjęcia nowych celów w Planie Pomocy Dziecku, a na chwilę obecną nie są uwzględniane. (...)

Zespół kontrolujący PCPR w Wolsztynie podkreślił również, że praca z rodzeństwami w znacznej części winna być oparta na więziach ich łączących (zał. 15c. kserokopia pisma zawierającego zalecenia pokontrolne z 14 lutego 2018 r.).

Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora PCPR wynika, że ostatnia kontrola formalnie nie została zakończona, gdyż ówczesny dyrektor Placówki, p. XXXXX XXXXX poszedł na zwolnienie lekarskie, więc nie było formalnie osoby, która mogłaby wdrożyć zalecenia. W takiej sytuacji uznano za bezzasadne prowadzenie działań kontrolnych do momentu powrotu dyrektora Placówki (zał. 16. wyjaśnienia Dyrektora PCPR z 12 grudnia 2018 r.).

Jednakże, wskazać należy, że w ostatnich zaleceniach pokontrolnych z 14 lutego 2018 r. Starosta Wolsztyński zaznaczył, że „pod nieobecność Dyrektora nie ma w Placówce osoby, która może odnaleźć się w tak trudnej sprawie (...)”. Zalecenia pokontrolne zostały sporządzone przez Panią X. XXXXXXXXXX - pracownika PCPR; istniała zatem w PCPR świadomość trudności w prawidłowej realizacji zadań opiekuńczo - wychowawczych w Placówce, co sygnalizowała Pani X XXXXXXXXXX, inicjując rozmowę z inspektorami w dniu 23 listopada 2018 r. (zał. 17. notatka z rozmowy z Kierownikiem zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej z 23 listopada 2018 r.). Mając zatem na uwadze obowiązek PCPR wynikający z art. 4 ww. ustawy, aby stosując ją mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawa dziecka, a także przyjęte na siebie zobowiązanie wynikające z ww. 3-letniego Programu, dotyczące zapewnienia wsparcia dla działań placówek opiekuńczo - wychowawczych [s. 15, lit. c)], uznanie za bezzasadne prowadzenia działań kontrolnych i egzekwowanie realizacji wydanych zaleceń, jest **niezgodne z przepisami art. 182 ust. 1 i 2 ww. ustawy**, które stanowią, że zadania w zakresie pieczy zastępczej, niezastrzeżone na rzecz

innych podmiotów, starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zatem ww. zadania, wynikające z ww. Programu (*zał. 7. kserokopia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016 - 2018*), jak i sprawowanie nadzoru na Placówką są zadaniami będącymi w kompetencjach PCPR, wynikającymi z ww. art. 182 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Długotrwała nieobecność Dyrektora Placówki, tym bardziej powinna spowodować wzmożenie wsparcia ze strony PCPR i pomocy udzielanej pracownikom Placówki, celem zapewnienia właściwej pieczy dzieciom w niej umieszczonych. Podjęcie przez Panią X XXXXXXXXXXXX czynności nadzorczych w Placówce, dotyczących prowadzenia dokumentacji, jest przykładem rozpoczęcia działań naprawczych w Placówce przez PCPR, które w pozostałych, istotnych kwestiach, zostały całkowicie pominięte.

Podczas czynności kontrolnych, zespół inspektorów przeprowadził 23 listopada 2018 r. rozmowę z Panią XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX – Kierownikiem Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.

Pani X XXXXXXXXXXXX poinformowała, że pracowała w Domu w na stanowisku wychowawcy, a obecnie zajmuje w PCPR stanowisko Kierownika Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej (posługuje się jednak pieczęcią służbową zawierającą informację o pełnieniu funkcji Kierownika zespołu ds. pieczy zastępczej). Wskazała swoją rolę kontrolną i doradczą w Placówce (np. w zakresie tworzenia dokumentacji). Przekazała, że pracownicy PCPR zaangażowali się w pomoc Placówce, jednak nałożone zalecenia pokontrolne nie były realizowane, głównie z powodu nieobecności dyrektora i właściwego zarządzania Jednostką (*zał. 17. notatka z rozmowy z Kierownikiem zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej z 23 listopada 2018 r.*).

Pani X XXXXXXXXXXXX określiła następujące płaszczyzny problemów występujących w Placówce:

1. brak ciągłości w kadrze kierowniczej, powodujące niedostateczne wykonywanie obowiązków przez wychowawców, którzy sami decydowali w sprawach opiekuńczo - wychowawczych,
2. próby udoskonalenia organizacji pracy Placówki, nie przyniosły efektu. W Placówce nie zatrudniono psychologa uznając, że dzieci mają dostęp do pomocy psychologicznej w poradni PP lub w PCPR. W konsekwencji np. XXXXX XXXXXXXX byli pod opieką wielu specjalistów, ale nigdy nie nawiązali z żadnym bliższej relacji z powodu ich ciągłych zmian,

3. częstych zmian wychowawców prowadzących – np. jedna podopieczna miała pięciu wychowawców prowadzących,
4. wychowawcy nie potrafią sporządzać dokumentacji odzwierciedlającej aktualną sytuację wychowanków, nie dostrzegają wzajemnej korelacji dokumentów, konieczności modyfikowania planów pomocy. W związku z powyższym Pani X XXXXXXXXXXXX przekazała wychowawcom tekst ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udostępniła wzory dokumentów, pomagała w ich tworzeniu,
5. zdaniem Pani X XXXXXXXXXXXXXXX wychowawcy są negatywnie nastawieni do dzieci (zwłaszcza do XXX XXX., którymi muszą się zajmować wszyscy), nie znają ich mocnych stron, zainteresowań. Wychowawcy nie potrafią się porozumieć, trwa między nimi konflikt, który widzą podopieczni i wykorzystują sytuację na swoją korzyść. Ponadto wychowawcy nie mają pomysłów na pracę z dziećmi, nie proponują znalezienia rodzin zastępczych dla podopiecznych, mają kłopot z podejmowaniem decyzji, np. nie dzwonią na pogotowie w sytuacjach tego wymagających.

(zał. 17. notatka z rozmowy z Kierownikiem zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej z 23 listopada 2018 r.).

Pomimo zauważenia przez Panią X XXXXXXXXXXXX - Kierownika zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej istniejących konfliktów pomiędzy pracownikami Placówki, nie skorzystano z pomocy mediatora współpracującego z PCPR w ramach projektu „Nowe Horyzonty” *(zał. 16. wyjaśnienia Dyrektora PCPR z 12 grudnia 2018 r.).*

W toku czynności kontrolnych poproszono Dyrektora PCPR, o wyjaśnienia dotyczące udzielanego wsparcia i nadzoru nad Domem. Udzielając odpowiedzi Dyrektor PCPR odniósł się jedynie do przeprowadzonych kontroli od 2016 r., pomijając działania nadzorcze PCPR nad Placówką, wynikające z art. 182 ust. 1 i 2 ww. ustawy. W kwestii pomocy organizowanej dla rodziców XXX XXX. Dyrektor poinformowała, że Centrum jest odpowiedzialne za współpracę z powiatem pochodzenia dzieci jedynie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków. Umowa zawarta pomiędzy ww. powiatem a PCPR nie obejmuje udzielania pomocy rodzicom w innych obszarach. Zdaniem Dyrektora, *pracę z rodziną powinien prowadzić ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu zamieszkanie rodziny.* O ile zgodzić się należy z tym stwierdzeniem w zakresie dotyczącym pracy z rodziną, będącej formą wspierania rodziny, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ww.

ustawy, to praca z rodziną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, należy do kompetencji placówki opiekuńczo - wychowawczej, co wynika z art. 33 pkt 1 w zw. z art. 34 pkt 2, art. 32 ust. 2 i art. 93 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. Jednakże wobec świadomości długotrwałej nieobecności Dyrektora Placówki powinno być świadczone przez PCPR wsparcie przy prowadzeniu pracy z rodziną wychowanków, w ramach współpracy pomiędzy jednostkami wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o której mowa w art. 96 ww. ustawy oraz czynności nadzorczych PCPR (co wyżej szczegółowo opisano).

PCPR nie widzi zasadności udzielania pomocy mediatora w relacjach Dom – Państwo X., gdyż stoi na stanowisku, że nie występuje tu żaden konflikt (*zał. 16. wyjaśnienia Dyrektora PCPR z 12 grudnia 2018 r.*).

Sytuacja dzieci „A” i „B” wymusza utrzymywanie stałego kontaktu z właściwym sądem. W piśmie skierowanym do Wojewody Wielkopolskiego z 3 października 2018 r., znak: PCPR.430.4.2018 (*zał. 16a. wyjaśnienia Dyrektora PCPR z 3 października 2018 r.*), Dyrektor PCPR wskazała jednak, że *PCPR nie współpracuje bezpośrednio z Sądem Rejonowym w Nowej Soli w sprawie XXX*, co jest **niezgodne z art. 182 ust. 4 ww. ustawy**. Wskazać natomiast należy, że przepis nie ogranicza się do współpracy kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie z sądem właściwym np. ze względu na położenie PCPR lub placówki opiekuńczo - wychowawczej, a nakłada obowiązek współpracy z każdym sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi. Skoro zatem XXX. przebywa w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu wolsztyńskiego, to kierownik PCPR działającego na tym obszarze, winien współpracować z właściwym sądem w sprawach tych dzieci, dla dobra ich i ich rodziny.

Podczas kontroli ustalono, że PCPR realizuje projekt „Nowe Horyzonty” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach którego zatrudnia psychologa, radcę prawnego, pedagoga, mediatora oraz logopedę. Z usług psychologa i radcy prawnego, korzystali również wychowankowie i pracownicy Placówki (*zał. 18., 18a. Projekt „Nowe Horyzonty” Dzienniczki konsultacji indywidualnych realizowanych w ramach poradnictwa prawnego – obywatelskiego dotyczące wychowanków „A” i „B”*). Z wyjaśnień pisemnych Dyrektor, wynika że wielokrotnie zachęcano wychowanków Domu, do skorzystania z usług Punktu Poradnictwa oraz warsztatów psychologicznych (*zał. 16. wyjaśnienia Dyrektora PCPR z 12 grudnia 2018 r.*). Psycholog pracująca w tym projekcie poinformowała (*zał. 19.*

protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień od Pani XXX), że kilka razy pracownicy Placówki przeprowadzili na wizytę wychowanka „A” informując, że sobie z nim nie radzą. Podczas spotkań psycholog rozmawiała z chłopcem „A” na temat jego sytuacji rodzinnej. Psycholog zaznaczyła, że wychowanek „A” bardzo się domaga tych spotkań (zał. 17. notatka z rozmowy z Kierownikiem zespołu ds. pieczy zastępczej z 23 listopada 2018 r.).

Z wyjaśnień Pani Dyrektor wynika, że w celu poprawy funkcjonowania Domu podjęto działania mające na celu włączenie Domu w struktury PCPR. Z dniem 1 stycznia 2019 r. Placówka została włączona w struktury PCPR. Wobec powyższego odstąpiono od wydania zalecenia pokontrolnego dotyczącego nieprawidłowości w zakresie wspierania Placówki w trakcie nieobecności jej Dyrektora.

Na tym kontrolę zakończono.

Wpisano do książki kontroli.

Biorąc pod uwagę stwierdzone podczas kontroli działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające obowiązujące przepisy, działalność Jednostki oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**. W związku z nieprawidłowościami wydano zalecenia pokontrolne.

UWAGI I WNIOSKI

1. Mając na względzie dokonaną w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2016-2018 analizę potrzeb Powiatu w zakresie prowadzenia placówki opiekuńczo - wychowawczej oraz fakt przebywania w Placówce w latach 2013-2018 jedynie 7. dzieci z terenu powiatu wolsztyńskiego (obecnie jedynie dwie wychowanki), zasadnym jest rozważenie zapewnienia opieki dzieciom w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego.
2. W związku z umieszczaniem w Placówce wychowanków spoza powiatu wolsztyńskiego, rekomenduję zawieranie w umowach z odpowiednimi powiatami stosownych postanowień regulujących kwestię dotyczącą pracy z rodzinami dzieci przyjmowanych do Placówki, w celu ustalenia wzajemnych relacji, kompetencji i zobowiązań, mając na uwadze dobro dzieci i ich prawo do utrzymywania kontaktów z rodzinami i osobami bliskimi.

3. W związku z posługiwaniem się przez Panią X XXXXXXXXXXX, zatrudnioną na stanowisku Kierownika zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej pieczęcią służbową zawierającą informację o pełnieniu funkcji Kierownika zespołu ds. pieczy zastępczej, rekomenduję zmianę treści pieczętka na zgodną z zajmowanym stanowiskiem.

ZALECENIA POKONTROLNE

1. W związku ze stwierdzeniem rezygnacji przez PCPR z wyegzekwowania wydanych zaleceń pokontrolnych w Placówce, zalecam wobec włączenia od 1 stycznia 2019 r. Placówki w struktury PCPR:

wdrożenie zaleceń pokontrolnych wydanych przez PCPR, uwzględniając uwagi, wnioski i zalecenia pokontrolne wydane przez Wojewodę Wielkopolskiego w następstwie kontroli przeprowadzonej w Placówce.

2. W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie współpracy przez Dyrektora PCPR z sądem, zalecam:

Dyrektorowi PCPR, niezwłocznie podjęcie współpracy z właściwymi sądami w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi, szczególnie z Sądem Rejonowym w Nowej Soli, zgodnie z art. 182 ust. 4 ww. ustawy.

Informacje końcowe.

Integralną częścią wystąpienia pokontrolnego są wymienione w jego treści załączniki, pozostające w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi PCPR i jeden pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1330 z późn. zm.),

z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1000 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę, kontrolowana Jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 15 stron.

.....
/podpis Wojewody Wielkopolskiego/